

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. An præter partes divisibiles sint etiam Indivisibilia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

& quamlibet esse realiter distinctam ab altera, ergo potest quamlibet separare per voluntatem ab altera, vel saltem per intellectum dividere. R. dist. secundum consequens, potest voluntate separare, vel intellectu dividere simul & semel nego, successivè concedo. Sed

XXI.
Quartum.

Arguitur 4. Implicat Infinitum in actu, ergo implicat, continuum non componi ex solis indivisibilibus: probatur consequentia, si non componeretur ex indivisibilibus, deberet componi ex partibus, sed nequit ex partibus componi, ergo: probatur mi: Partes in continuo deberent esse infinitæ, sed partes in continuo sunt actu, ergo actu sunt infinitæ, & consequenter nequit componi ex partibus, alioquin actu daretur infinitum. Sed R. negando consequentiam, cum minori prob: ad cuius probationem R. dist. ma. Partes in continuo deberent esse infinitæ syncategorematicè concedo, categorematicè nego. Itaq; nihil horum sequitur, quæ intendit arguens, nam in continuo sunt partes hoc modo infinitæ: quod sint tot, ut nunquam assignare possis unam, ultra quam non daretur alia, in quam illa esset divisibilis, quare non sequitur, quod sint actu infinitæ, quia cum hoc per numerum fiat, & nullus numerus sit infinitus, ideoque nec continuum.

Instatur: In continuo sunt partes non modo ex, in quas fit divisio, sed etiam ex, in quas non fit divisio, ergo non sunt infinitæ tantum syncategorematicè, sed etiam categorematicè. Sed hæc instantia non multum urget, oppono etenim ei tantum numeros posibles, in quibus non sunt tantum ii, qui assignari possunt, sed etiam illi, qui nunquam poterunt assignari, & tamen nec illi, qui assignantur, nec isti, qui non assignantur, sunt simpliciter infiniti, aliàs numerus finitus esset infinitus; à pari hinc discurrere. Pro fine & meliori intelligentia paulò antè dictorum,

XXI.
Componitur
ex partibus.

DICO 2. Continuum componitur ex partibus finitis in infinitum divisibilibus. Hæc sequitur à priori, &

Probatur continuum non componitur ex meris indivisibilibus, ergo ex partibus divisibilibus; de quibus quæro, an sint ita divisibiles, ut tandem deveniri possit ad aliquam, quæ ultrà dividi possit, vel non? si primum, sequitur quod continuum componatur ex indivisibilibus, tanquam partibus, cum ultimè resolvatur in indivisibile, quod est contra priorem conclusionem: Si secundum, ergo nulla est pars, quæ ulterius dividi non possit, ergo constat ex partibus in infinitum divisibilibus.

QUÆSTIO II.

An præter partes divisibiles sint etiam indivisibilia?

I.
Nonnulli
mediâ voluntate
incedere viâ.

Nonnulli Peripatetici, nè nimium à Zenonistis premerentur, eorumquè difficultatibus obruerentur, mediâ incedendum viâ dixerunt, quare, licet cum Aristotele sentiant,

in toto continuo non esse indivisibilia per modum partium componentium & constituentium, putant tamen in eo esse indivisibilia per modum copulantium partes divisibiles; sermo autem est de indivisibilibus positivis, non verò negativis, seu quæ nihil aliud sunt, quàm negationes ulterioris extensionis, has enim dari in continuo, extra controversiam est. Pro sententia affirmativa est Divus Thomas, Alensis, Cajetanus, Fonseca Sotus, Connimb, Rubius, Suarez, Oviedo Compt: &c. Pro hac sententia citatur Scotus 2. d. 2. q. 9. quod quàmvis negare non possim; in alteram æque tamen inclinatur, nam, ut præclare Baro demonstrat tract. de rerum princip. q. 21. expressè ait: Duplici viâ ostendi posse (continuum non componi ex indivisibilibus) primo ostendendo, quod nullum indivisibile utpotè instantans, vel punctum aliquid reale addat ad id, cuius est terminus, ubi, postquam hoc undecim argumentis probasset, videtur tenere, indivisibilia illa nihil aliud esse, quàm negationes, ulterioris nempe extensionis. Itaq; altera Sententia Superiori opposita asserit, nulla omnino admitti, necessarium esse indivisibilia sive sint illa continuantia, sive terminata, in quam etiam quàm propensissime feror; Unde prænotando, quod agam potissimum de indivisibilibus punctis, non de superficie &c. & admonendo, quod si quandoquæ in prioribus aliquid contrarium insinuavi, probando, vel respondendo, me locutum fuisse de communis opinione, non de propria mente, ideo nunc

DICO I. In continuo non dantur indivisibilia terminativa. Ita Scotus & Aristoteles Occid. Inimus tract. de Eucharistia cap. 1. & 2. Grego. Nominales & plures Recentiores.

Probatur primo: Si darentur in continuo indivisibilia terminativa (id est, quæ haberent rationem extremitatum, & terminorum) illa deberent esse vel immersa partibus, vel non; unum dici debet, & neutrum potest, ergo: probatur mi: Non potest dici, quod sint immersa, ergo: probatur ant: si puncta & indivisibilia essent immersa partibus, sequeretur, quod quando fit contactus aliquorum corporum, fieret in divisibili, adeoque penetratio &c. quod quam maximè fugere debent Adversarii: Nec etiam potest dici, quod non sint immersa, quia ex hinc sequeretur, quod indivisibile faceret majus, quia linea, quæ haberet hujusmodi terminans, & sic posset dici, totum continuum componi ex solis indivisibilibus.

Probatur secundò: Si in continuo darentur indivisibilia terminativa, sequeretur, quod, quando aliquod lignum dividitur in duas partes, in qualibet parte debeant resultare duo nova indivisibilia, sed hoc dici nequit, ergo: probatur mi: quia illa duo indivisibilia vel antè præfuisent, vel non? si præfuisent ergo duo indivisibilia fuissent sibi immediata, & tunc sequeretur, quod ex illis esset compositum, quia dici nequit quod illa fuissent sibi immediata per modum continuantium, quia ad continuationem, nec secundum ipsos Adversarios ponuntur duo indivisibilia, sed unum, ergo

ergo fuissent per modum componentium: & sic verum esset dicere, continuum componi ex solis indivisibilibus, quia sicut ista duo indivisibilia sibi fuerunt immediata, ita poterunt esse etiam omnia alia: Si verò dicatur, quòd unum solum praefuerit & alterum fuerit de novo productum, tunc, quæro, quisnam illud produxerit, an dividens, an verò instrumentum, quorum neutrum dici potest, ergò. Confirmatur, quia hinc sequeretur, quòd corpus divisum majus esset, quàm continuum, quòd plus ponderaret, quia haberet plures entitatas, quàm habuit conjunctum &c.

Dico I. In toto Continuo nulla sunt indivisibilia per modum continuantium, seu, non sunt puncta continuativa partium. Hæc est conformior menti Aristotelis.

Probatur Conclusio primò:

Si esset aliqua ratio ad ponenda aliqua indivisibilia continuantia, maximè, ut partes inter se verè copularentur & uniantur, sed ob hoc non debent poni in continuo aliqua indivisibilia continuantia ergò: ma: est Adversari: probatur mi: quia positis indivisibilibus in continuo, partes adhuc non uniantur inter se, sed alia: adhuc debent adhiberi uniones & vincula: ergò: probatur ant: Quia possunt existere partes continui, & illa indivisibilia absquè eo, quòd uniantur, ergò per indivisibilia partes uniri non possunt. Confirmatur primò: Quia illa indivisibilia deberent seipsis uniri partibus, quod tamen fieri nequit, quia quando dividitur aliquod continuum indivisibile, continuativum manet, & est tunc terminativum. Confirmatur secundo: Inter illa, quæ sunt magis unita, quàm partes continui, non requiruntur aliqua indivisibilia continuantia, ergò nec in ipso continuo, patet ant: de unione partium Physicarum in toto composito substantiali. Confirmatur tertio: Quia anima equi, idem est de quacunque alia, est continua, utpotè cum sit divisibilis, sed anima equi non habet indivisibilia continuantia, ut ipsi Adversarii concedunt. Deniquè non videtur conceptibile, quomòdò quodlibet agens quomodocunque agat, dividendo semper tangat indivisibilia continuantia & nunquam tangat partes ipsas continuatas; ergò.

Probatur secundò, Etiam ad hominem arguendo: Nulla est necessitas, ad mittendi aliqua indivisibilia in continuo, ergò: probatur ant: quia si esset aliqua, potissimum, quia si corpus sphericum poneretur supra perfectè planum, illud non tangeret planum, nisi in indivisibili, alioquin non esset perfectè sphericum, hæc non urget, imò probat nimium, ut ostendo: Si corpus perfectè sphericum super plenum positum, illudquè tangens, argueret ibi esse aliquod indivisibile, argueret etiam in toto composito continuo non esse, nisi indivisibilia, sed hoc est contra ipsos Advers: ergò; probatur sequela: Quia corpus perfectè sphericum potest trahi per totum corpus planum, ita, ut nihil sit quòd

F. Amandi Hermann Physica.

in plano tactum non esset, sed semel non tangit, nisi punctum & indivisibile, ergò in toto continuo nihil est, prater indivisibilia; Dixi notanter trahi posse, quia sic melius explicatur, quòd corpus perfectè sphericum non tangeret planum semper, nisi in indivisibili, si enim dixissem corpus moveri, possent facilius Adversarii respondere, per motum non tangi indivisibile, sed partem; Imò si *ly trahi* adhuc negotium faceflet, dico, potest corpus sphericum ita poni, & toties in plano, ut nihil ejus non sit tactum, sed unà vice tantum tangit punctum, ergò postquam totum tactum est, nihil tactum est prater puncta, ergò in toto continuo plano tantum sunt puncta indivisibilia.

Probatur tertio: Si in continuo darentur indivisibilia, deberet pars penetrare punctum, sed hoc nequit fieri, ergò; probatur sequela, quia pars tangit illud punctum adæquatè, ergò penetrat illud, sicut se duo puncta penetrant, quando se tangunt adæquatè, ut Aristotelici asserunt supra: probatur etiam minor, quia punctum deberet esse in duobus locis in eodem instanti, quia in eodem instanti correspondet toti parti, quæ occupat locum puncto improporionatum. Imò clariùs; quia punctum deberet esse in duabus partibus illis, scilicet quas continuat, ergò erit in duobus locis, patet ant: quia non potest continuare eas partes, in quibus non est.

Probatur quartò, Argumento, ut puto, fortissimo: Si in continuo darentur puncta, & indivisibilia, quæro, utrùm inter punctum A primum, & postremum B, vel inter duo quacunque puncta mediet pars divisibilis vel indivisibilis, unum dici debet, neutrum congruè potest, ergò: probatur nullum dici posse, non quidem, quòd mediet aliqua pars divisibilis: nam si hæc pars est continua, quæ si posset esse sine punctis, poterit etiam quacunque alia, ergò gratis admittuntur & ponuntur ulla omnino indivisibilia: si dicatur autem, quòd mediet aliquod indivisibile, sequitur, quòd per totum continuum erunt mera indivisibilia, si enim post punctum sequitur punctum, nihil aliud est sapere, quàm docuit Zeno, itaque si quid dicitur, dici debet, partem sequi, certum autem est, illam partem dicere duas partes immediate post se, quia est divisibilis in eas, ergò sequuntur post punctum duo divisibilia post se unita inter se, sine puncto, quæ ratione autem istæ duæ partes sequi possunt, poterunt omnes, ab omnimoda paritate. Confirmatur Ratio; Ponatur casus, quòd ex continuo auferantur omnia puncta, quo facto, quæro, an relictae sint aliquae partes, aut nullæ, si nullæ, jam continuum non habet partes, sed mera puncta; si aliquae, ergò dantur partes sine punctis.

Dices: Implicare, quòd auferantur omnia puncta ex continuo, adeoque ex illo casu nihil infertur pro opposito. Contrà primò: Illa puncta sunt absoluta & positiva, non minus, quàm partes à partibus realiter distinctæ, ergò possunt omnia auferri, quia

Xxx secundum

VI.

VII.

VIII.

secundum regulam Scoti; Omne absolutum realiter ab eo distinctum conservari potest sine illo altero, ergo. Sed detur casus, quod non possint separari; Contra tamen secundo: Possunt omnia puncta separari à continuo ad minus per intellectum, si ergo intelligantur omnia puncta separata, quero, quid intelligitur remanere, si intelliguntur partes, ergo intelliguntur in continuo esse partes sine punctis, si verò partes non remanent, manebit nihilum, adeoque totum erit compositum ex indivisibilibus, quia hæc sola sunt ablata, & aliud nihil remanet.

IX.
Opponitur
& solvitur
Arist.

Opponitur Autoritas Aristotelis hic cap. 3. t. 26. ubi dicit, continuum esse id, cujus partes terminantur & copulantur termino communi, sed iste terminus communis non est aliquid divisibile, ergo erit aliquid indivisibile, probatur mi: quia aliàs non secundum idem, sed secundum aliam, & alteram portionem utriusque communis esset. R. dist. ma. continuum est, cujus partes copulantur termino communi absoluto, nego ma: respectivo concedo: ma. & disting. etiam minorem, iste terminus non est divisibilis formaliter, considerando in ratione relationis concedo, fundamentalitèr, ratione partium, quas copulat nego mi: & consequentiam. Itaq; sicut unio sufficit ad uniendas partes substantiales inter se, quæ magis sunt unitæ, quàm integrales, ita etiam sufficit ad uniendas has, & sane indivisibilia illa quomodo unientur, si per alia, mera erunt talia, si seipsis, malè adfertur, quia dicunt respectum uniti, ergo.

Instatur: Ad Unionem Metaphysicam auferendam non est necessarium, adhibere tam diversa & particularia instrumenta, sed ad tollendam unionem continui hæc adhibere necesse est, verbi gratiã, securim, ferram, &c. ergo unio continui non erit aliquid relativum; Patet major, quia per securim materia non dividitur à forma, sic dividitur una pars ligni ab alia, ergo. R. dist. mi: Ad tollendam unionem continui necesse est adhibere instrumenta, quasi unio esset terminus actionis illius instrumentorum, nego mi: ad dividenda latera corporis, cui interponuntur, concedo minorem & nego consequentiam. Et Ratio patet: nam si essent propterea necessaria ad unionem partium tollendam, id est, indivisibilia, non videretur conceptibile, quomodo ad quamcunque applicationem semper tangerentur indivisibilia, & nunquam partes, si autem tanguntur quoque aliquando partes, si illæ dividuntur per instrumenta absque eo, quod intercedat talis unio, poterunt & omnes sic dividi.

QUÆSTIO III.

An dentur in Continuo partes actu?

I.

Averroës, Simplicius, Durandus, Falsolus, & plures alii Peripatetici, ut effugerent difficultates, quæ Aristotelicos premunt, ne etiam cogentur admittere dari infinitum actu &c. negant in continuo esse partes actu,

sed dicunt eas solum esse ibi potentia, itaq; quod non distinguantur à se invicem ante designationem nostram, licet ipso facto, quo eas designamus, distinguamus; Verùm tamen gratis ad hanc recurrunt absurditatem, unde cum communiori ad præsentem questionem

Dico: Dantur in quolibet continuo plures partes actu, quæ ante omnem designationem per quodcunque extrinsecum factam distinguantur realitèr. Ita Doctor Subtilis 2. d. 11. q. 3. D. Thomas, quos præter suos sequuntur Connimb, Suarez, Hurtadus, Compton, &c. &

Probatur primo: Antequàm superveniat securis ad lignum, jam est aliqua distinctio realis in ligno, ergo sunt partes actu in ligno: patet consequentia, quia in illo toto sunt actu plura, in quo est realis distinctio, sed in continuo est realis distinctio, ergo sunt partes actu plures partes: probatur ergo antecedens, quia antequàm superveniat securis, non est identitas per totum lignum, omnesque ejus partes, ergo est aliqua distinctio; patet consequentia: quia inter omnimodam identitatem & distinctionem non datur medium; probatur igitur ant: Quia si ante applicationem securis esset realis identitas in ligno, nunquam posset lignum dividi in duas partes, quia quæ sibi realitèr identificata sunt, nec divinitus separari possunt, ut patet de rationalitate & risibilitate in homine, de intellectu & anima, de differentia individuali & natura specifica, & infinitis aliis, ergo.

Dices: In ligno esse quidem aliquam distinctionem, inter ejus partes in potentia, non tamen in actu, post designationem verò est distinctio realis in actu. Sed Contra: Esse distinctum actu realitèr, nihil est aliud, quàm existere duas res, quarum una non est alia, sed ante designationem sic existunt duæ partes in continuo, ergo ante designationem sunt distinctæ actu & realitèr.

Instabis: Eo ipso, quod dicas duas res, jam facis duas partes, ergo ante dictionem tuam, vel designationem non sunt duæ res actu. Sed Contra: Nulla dictio potest facere, quod una res non sit alia, sed tantum significat unam rem non esse aliam, significare autem non est idem, quod facere, ergo antequàm dicatur, unam rem esse aliam, jam est, patet ant: quia per hoc, quod dicam parietem esse album, non facio ipsum album, nec quod dicam hominem esse rationalem, talis est, alioquin toties, quoties aliquid dicerem, illud facerem, & sic possem dicere Angelum, & ipsum Deum super omnia benedictum habere partes, & esse compositum, & si hoc dicerem, facerem in ipsis tales partes, quod absurdum est.

Probatur Conclusio secundò, Ad hominem: Secundum te, pars actu ea est, quæ habet actu terminum, seu carentiam ulterioris extensionis, sed designatio tua non potest facere, ut hæc pars habeat actu carentiam ulterioris extensionis, ergo: major est Advers. probatur minor, quia quæcunque pars designata eò se extendit post designationem, quò se extendebat ante designa-